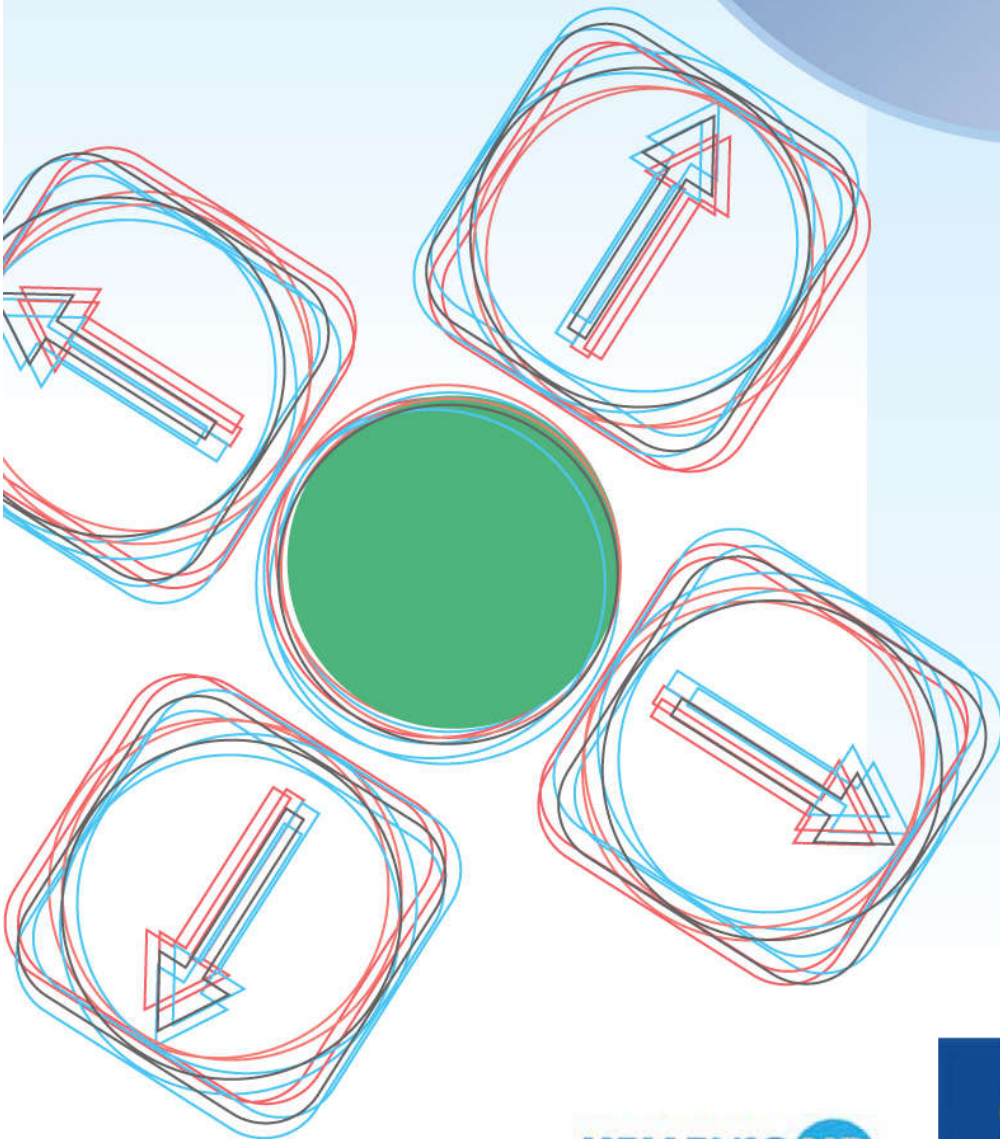

COMPASS

Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης
στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
για νέους/νέες

Λεφτά για Ξόδεμα

Τον καιρό του πολέμου, το ψωμί είναι πιο χρήσιμο από τις βόμβες

Θεματικές ενότητες	Ανθρώπινη Ασφάλεια, Ειρήνη και Βία, Γενικά Ανθρώπινα Δικαιώματα
Πολυπλοκότητα	Επίπεδο 2
Μέγεθος Ομάδας	Οποιοδήποτε
Διάρκεια	90 λεπτά
Επισκόπηση της δραστηριότητας	<p>Σε αυτή τη δραστηριότητα μικρές ομάδες χρησιμοποιούν κάρτες δραστηριοτήτων, καθώς συζητούν την κατάρτιση ενός οικογενειακού προϋπολογισμού. Εμπειρίχει στοιχεία παιχνιδιού ρόλων. Τα ζητήματα που η δραστηριότητα θίγει είναι μεταξύ άλλων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η διάκριση ανάμεσα στις επιθυμίες και στις ανάγκες. • Οι κρατικές δαπάνες και οι εξοπλισμοί. • Οι δυνατότητες επίτευξης ειρήνης που θα μπορούσαν να προέλθουν από τις αλλαγές στους προϋπολογισμούς.
Σχετιζόμενα δικαιώματα	<ul style="list-style-type: none"> • Κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στην υγεία, στην τροφή και στην εκπαίδευση. • Το δικαίωμα διαβίωσης σε υγιεινό και καθαρό περιβάλλον • Το δικαίωμα στην προσωπική ασφάλεια.
Σκοποί	<ul style="list-style-type: none"> • Να εστιάσει στις προσωπικές και στις οικογενειακές ανάγκες και στο πώς πρέπει αυτές να ιεραρχούνται με βάση τις προτεραιότητες. • Να αναπτυχθούν οι δεξιότητες δημοκρατικής λήψης αποφάσεων. • Να προαχθεί η υπευθυνότητα και το αίσθημα δικαιοσύνης.
Υλικά	<ul style="list-style-type: none"> • Αντίγραφα των “καρτών πληροφοριών” (ένα σετ ανά ομάδα). • Φάκελοι, ένας ανά ομάδα. • Ψαλίδι. • Ταινία ή κόλλα για να κολλήσετε τις κάρτες στα διαγράμματα τοίχου (ένα ανά ομάδα). • Μεγάλα φύλλα χαρτιού (A3 μέγεθος) ή χαρτοπίνακας για να κάνετε τα διαγράμματα τοίχου (1 φύλλο ανά ομάδα). • 1 αντίγραφο της κάρτας ρόλου γονέα. • 1 αντίγραφο του πλαισίου 3.
Προετοιμασία	<p>Αντιγράψτε το φύλλο πληροφοριών. Κόψτε τις “κάρτες πληροφοριών” και βάλτε τις σ’ έναν φάκελο. Χρειάζεστε ένα σετ καρτών ανά ομάδα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κάντε αντίγραφο του διαγράμματος των εξοπλιστικών δαπανών ανά τον κόσμο και του φύλλου των εναλλακτικών λύσεων (υπάρχουν στο κεφάλαιο 5) σ’ ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού ή προβάλετέ τα σε διαφάνειες ή ετοιμάστε από μια φωτοτυπία για κάθε συμμετέχοντα/ουσα.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΕΙΡΗΝΗ & ΒΙΑ

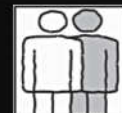
ΓΕΝ. ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ 2

ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

90 ΛΕΠΤΑ

- Διαμορφώστε το δωμάτιο έτσι ώστε οι συμμετέχοντες/ουσες να μπορούν να εργαστούν σε μικρές ομάδες.
- Πριν από την έναρξη της δραστηριότητας, επιλέξτε ένα μέλος της ομάδας για τον ρόλο του «ιδιαίτερου γονέα» σε κάθε μια από τις οικογένειες. Πείτε τους να κρατήσουν τον «ειδικό» ρόλο τους μυστικό και δώστε τους το αντίγραφο της «κάρτας ρόλου ιδιαίτερου γονέα». Πρέπει να υπάρχει μόνο ένας «ιδιαίτερος γονέας» σε κάθε οικογένεια/ομάδα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των ομάδων.
- Κάντε αντίγραφα ή διαφάνειες τα κουτιά στοιχείων που θέλετε να χρησιμοποιήσετε.

Οδηγίες

1. Εξηγήστε στους συμμετέχοντες/ουσες ότι θα εργαστούν σε μικρές ομάδες, καθεμιά από τις οποίες θα αντιπροσωπεύει και μια διαφορετική οικογένεια. Ο στόχος είναι κάθε οικογένεια να καταρτίσει τον προϋπολογισμό της για τις δαπάνες του ερχόμενου μήνα.
2. Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες (κατά προτίμηση με όχι περισσότερα από 5 άτομα ανά ομάδα). Κάθε ομάδα θα πρέπει να αποτελείται από έναν πατέρα, μια μητέρα και τουλάχιστον ένα παιδί. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να συμφωνήσουν για το ποιοι θα παίξουν τους διαφορετικούς ρόλους και έπειτα να συναποφασίσουν ένα επώνυμο.
3. Δώστε από έναν φάκελο με κάρτες πληροφοριών και από ένα μεγάλο φύλλο χαρτί σε κάθε ομάδα.
4. Εξηγήστε ότι οι κάρτες πληροφοριών περιέχουν τα στοιχεία που θα πρέπει να συζητηθούν για να καταρτιστεί ο προϋπολογισμός του επόμενου μήνα. Αυτά τα στοιχεία και μόνο μπορούν να εξεταστούν. Το κόστος κάθε κάρτας αναγράφεται και δεν μπορεί να αλλάξει.
5. Ο προϋπολογισμός είναι 10.000 (δέκα χιλιάδες) για κάθε οικογένεια, η οποία θα πρέπει να επιλέξει τι θα συμπεριληφθεί σε αυτόν και τι θα αποκλειστεί.
6. Εξηγήστε ότι ο προϋπολογισμός είναι προτιμότερο να προκύψει ως αποτέλεσμα δημοκρατικών διαβουλεύσεων στο εσωτερικό των ομάδων και ότι θα πρέπει οι ομάδες να κολλήσουν τις κάρτες πληροφοριών που έχουν επιλέξει στο μεγάλο φύλλο χαρτιού και να κάνουν ένα διάγραμμα τσίχου για παρουσίαση.
7. Οι ομάδες έχουν από 20 λεπτά για να πάρουν τις αποφάσεις τους και για να προετοιμάσουν τα διαγράμματά τους.
8. Δώστε στους/στις συμμετέχοντες/ουσες 10 λεπτά να περπατήσουν τριγύρω στον χώρο για να εξετάσουν τους διαφορετικούς προϋπολογισμούς και να κρίνουν ποιος οικογενειακός προϋπολογισμός είναι ο πιο σωστά κατανεμημένος και ποιος ο λιγότερο σωστά.
9. Καλέστε ολομέλεια των ομάδων και αρχίστε την ανασκόπηση.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Ζητήστε από τις ομάδες με τη σειρά να σχολιάσουν γενικά τη δραστηριότητα. Κατόπιν χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις ως οδηγό για την περαιτέρω συζήτηση:

- Πώς αποφάσισαν οι οικογένειες σχετικά με τους προϋπολογισμούς τους; Ήταν δημοκρατικές οι διαδικασίες;
- Με ποια κριτήρια πήραν τις αποφάσεις;
- Πώς εξισορρόπησαν τις ανάγκες για τρόφιμα, στέγη και ρουχισμό, με την ανάγκη για ασφάλεια και με τις επιθυμίες τους για ψυχαγωγία; Ποιοι κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες στάθηκαν πιο σημαντικοί στη λήψη των αποφάσεων;
- Πώς αισθάνθηκαν οι συμμετέχοντες/ουσες όταν ένα στοιχείο, που οι ίδιοι/ες θεωρούσαν σημαντικό, καταψηφίστηκε από την υπόλοιπη οικογένεια και δεν περιλήφθηκε στον προϋπολογισμό;
- Ποιος προϋπολογισμός ήταν ο πιο σωστά κατανεμημένος και ποιος ο λιγότερο σωστά. Γιατί;
- Υπάρχουν παραλληλισμοί μεταξύ των οικογενειακών προϋπολογισμών και των

προϋπολογισμών των κρατών; Μπορούν τα δύο να συγκριθούν;

- Ποιοι προϋπολογισμοί προσομοιάζουν περισσότερο με κρατικούς προϋπολογισμούς;
- Με ποιους προϋπολογισμούς θα έπρεπε ιδανικά να μοιάζουν οι κρατικοί προϋπολογισμοί;

Τώρα, παρουσιάστε στην ομάδα το διάγραμμα «οι εξοπλιστικές δαπάνες ανά τον κόσμο και οι εναλλακτικές λύσεις» .

- Ποια είναι η γνώμη των ομάδων για το μερίδιο από τον κρατικό προϋπολογισμό που δαπανάται σε στρατιωτικούς εξοπλισμούς και σε σχετικές δαπάνες;
- Γιατί τα κράτη παγκοσμίως ξοδεύουν τόσο μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού τους στους εξοπλισμούς;
- Αυτά τα έξοδα δικαιολογούνται; Γίνεται ο κόσμος έτσι ασφαλέστερος ή ειρηνικότερος;
- Ποιες είναι οι συνέπειες μιας τέτοιας κατανομής προϋπολογισμών για την απόλαυση κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων; Και ποιες οι συνέπειες για το περιβάλλον;
- Πώς μπορούμε να αλλάξουμε την κατάσταση; Έχει ακούσει κανείς για τον “στρατιωτικό μετασχηματισμό” ή για το “ταμείο αποστρατιωτικοποίησης”; Αν όχι, γιατί νομίζετε ότι εμφανίζονται τόσο λίγες σχετικές πληροφορίες για αυτά τα θέματα στις ειδήσεις;

Συμβουλές για τους/τις διευκολυντές/τριες

Το τι συνιστά μια παραδοσιακή οικογένεια ποικίλλει από χώρα σε χώρα. Επομένως, επιτρέψτε στις ομάδες να περιλάβουν παππούδες και γιαγιάδες ή άλλους συγγενείς στις οικογένειες ανάλογα με την περίπτωση.

Ο στόχος της ύπαρξης ενός “ιδιαιτέρου γονέα” είναι διπλός: Πρώτον, για να προκαλέσει συζήτηση, ειδικά στις χώρες όπου υπάρχουν ισχυρές παραδόσεις δημοκρατίας και, δεύτερον, για να εξασφαλίσει ότι θα υπάρξουν ποικίλοι προϋπολογισμοί προς σύγκριση και συζήτηση. Θα πρέπει να έχετε υπόψη σας ότι τα άλλα “μέλη της οικογένειας” στην ομάδα μπορεί να ενοχληθούν ή ακόμα και να θυμώσουν από τη συμπεριφορά του γονέα. Μπορεί, επίσης, να προκληθεί σύγχυση, επειδή τα μέλη της οικογένειας δεν ξέρουν ότι πρόκειται για ένα παιχνίδι ρόλων. Θα πρέπει να είστε ευαίσθητοι στο γεγονός ότι ενδέχεται να προκύψουν “προβλήματα” μέσα σε κάποια ομάδα, κάτι που θα απαιτήσει την παρέμβασή σας. Προσπαθήστε να εξασφαλίσετε τη συνέχιση της δραστηριότητας χωρίς η ομάδα να ανακαλύψει τον ειδικό ρόλο του γονέα! Εντούτοις, εάν νομίζετε ότι ο ρόλος αυτός θα δημιουργήσει πάρα πολλές δυσκολίες ή δεν θα λειτουργήσει στην κατάστασή σας, παραλείψτε τον από τη δραστηριότητα.

Προσαρμόστε όπως νομίζετε τον κατάλογο πληροφοριών, εάν κρίνετε ότι δεν απεικονίζει την πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες στην περιοχή ή στη χώρα σας. Εντούτοις, βεβαιωθείτε ότι περιλάβατε μερικά στοιχεία “ασφάλειας” και μερικά στοιχεία «πολυτέλειας», έτσι ώστε οι συμμετέχοντες/ουσες να πρέπει να επιλέξουν μεταξύ των αγαθών που μπορούν να θεωρηθούν ανάγκες και αυτών που μπορούν να θεωρηθούν περιττά.

Παραλλαγές

Μια εναλλακτική λύση, αντί της χρησιμοποίησης καρτών, είναι να χρησιμοποιηθεί απλώς το φύλλο ως κατάλογος και να ζητηθεί από τις οικογένειες/ομάδες να σημειώσουν τις επιλογές τους. Σε αυτή την περίπτωση, ζητήστε από τις οικογένειες/ομάδες να καταγράψουν τους προϋπολογισμούς τους σ’ ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού που να μπορεί να αναρτηθεί έτσι ώστε να το βλέπουν όλοι.

Προτάσεις για συνέχεια

Η ομάδα θα μπορούσε να κάνει κάποια έρευνα στο θέμα των θετικών αλλαγών, παραδείγματος χάριν, για την πρόταση που έχει κατατεθεί να θεσπιστεί ένα ταμείο αποστρατιωτικοποίησης

- ή μια έρευνα για το πώς είναι η κατάσταση στις χώρες που δεν έχουν στρατό και στρατιωτικά όπλα (όπως η Κόστα Ρίκα).
- Εάν θέλετε να διερευνήσετε τις συνέπειες του πολέμου ειδικά για τους πρόσφυγες, μπορείτε να κάνετε τη δραστηριότητα «Μπορώ να μπω;» (σελ. 102).
- Εναλλακτικά, μπορείτε, αν θέλετε, να εξετάσετε άλλα οικονομικά ζητήματα, όπως την άνιση κατανομή του πλούτου και της εξουσίας ανά τον κόσμο και τις συνέπειές της. Η δραστηριότητα «Πάλη για τον πλούτο και την εξουσία» είναι μια προσομοίωση που θίγει αυτά τα ζητήματα.
- Εάν οι συμμετέχοντες/ουσες απόλαυσαν τη δραστηριότητα, επειδή τους αρέσει να εξασκούν τις δεξιότητες διαπραγματεύσεώς που έχουν, μπορούν έπειτα να κάνουν τη δραστηριότητα, «in our block», από το εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «all different all equal».
- Σε αυτήν τη δραστηριότητα η εστίαση είναι στην επίλυση συγκρούσεων μεταξύ ανθρώπων από διαφορετικούς πολιτισμούς και κοινωνικά υπόβαθρα.

· **Ιδέες για δράση**

- Γιατί να μην ενθαρρυνθεί από πλευράς σας η περαιτέρω συζήτηση σχετικά με το ζήτημα της αποστρατιωτικοποίησης; Όσο περισσότεροι άνθρωποι γνωρίζουν το πρόβλημα, τόσο περισσότερη πίεση θα υπάρξει προς τις κυβερνήσεις να κάνουν αλλαγές. Μάθετε τι ποσοστό του κρατικού προϋπολογισμού σας ξοδεύεται σε στρατιωτικές και τι σε κοινωνικές ανάγκες. Η ομάδα θα μπορούσε να γράψει μια επιστολή σε βουλευτές και να ζητήσει να γίνουν αλλαγές.
- Υπάρχουν επίσης πολυάριθμες ευκαιρίες να συμμετάσχει κανείς σε εκστρατείες αποστρατιωτικοποίησης που οργανώνονται παγκοσμίως, όπως η εκστρατεία νεολαίας και σπουδαστών για τον πυρηνικό αφοπλισμό (<http://youthstudentend.org.uk>) και η Διεθνής Pax Christi (www.paxchristi.net/). Μπορείτε ακόμη να αρχίσετε μια εκστρατεία με την ομάδα σας και να χρησιμοποιήσετε τις οργανώσεις αυτές ως πηγές.

· **Συμπληρωματικές πληροφορίες**

- Η διεθνής βιομηχανία όπλων υπονομεύει πλήρως την ανθρώπινη ασφάλεια, επειδή σε παγκόσμιο επίπεδο εκτρέπει την προσοχή και τις προτεραιότητες, επομένως και τους διαθέσιμους πόρους, μακριά από τις βασικές ανθρώπινες ανάγκες. Το κύριο επιχείρημα που χρησιμοποιείται για τη διάθεση πόρων σε στρατιωτικούς σκοπούς είναι η ανάγκη να προστατευθεί ο πληθυσμός ενός κράτους και το έδαφός του. Αλλά πόσο, αλήθεια, προστατεύονται οι άνθρωποι, όταν δεν έχουν εκπαίδευση, υγεία και τρόφιμα; Οι στρατιωτικές δαπάνες εξυπηρετούν τις ανάγκες των πληθυσμών ή τα συμφέροντα των κρατών;
- Ένα πρόσθετο πρόβλημα είναι ότι η κρατική επένδυση στην ασφάλειά του κράτους (και μόνο θεωρητικά στην ασφάλεια των ανθρώπων του) είναι ένας φαύλος κύκλος, καθώς κάθε κράτος προσπαθεί να αποκτήσει όλο και καλύτερα όπλα για να υπερνικήσει τη στρατιωτική δύναμη των άλλων κρατών. Αυτό αποκαλείται «κούρσα των εξοπλισμών».
- Κατά τη διάρκεια των δέκα ετών μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου υπήρξε μια μείωση των στρατιωτικών δαπανών. Δεδομένης της αποστρατιωτικοποίησης που έλαβε χώρα, όφειλαν να έχουν αναπτυχθεί κρατικές πολιτικές που να εξασφαλίζουν ότι το “μέρισμα της ειρήνης” -τα χρήματα που κερδίζονται από τις μειώσεις στον στρατιωτικό προϋπολογισμό- χρησιμοποιείται για να ενισχυθεί η ανθρώπινη ασφάλεια, όπως η αύξηση των δαπανών για την εκπαίδευση και την υγεία. Στην πραγματικότητα αυτό συνέβη σε λίγες περιπτώσεις, επειδή το μεγαλύτερο μέρος του “μερίσματος ειρήνης” χρησιμοποιήθηκε για να μειωθούν τα εθνικά χρέη.
- Οι παγκόσμιες στρατιωτικές δαπάνες αυξάνονται τώρα εκ νέου. Η άνοδος των ποσοστών άρχισε το 1999 και συνεχίστηκε το 2000. Αυτό φαινομενικά είναι παράδοξο, επειδή η παράμετρος της ασφάλειας βελτιώνεται τώρα κατά πολύ σε πολλές περιοχές του κόσμου. Ο λόγος φαίνεται να είναι ότι αρκετά κράτη από εκείνα που ξοδεύουν τα μεγαλύτερα ποσά σε στρατιωτικές δαπάνες, έχουν υιοθετήσει ή έχουν αναγγείλει αμυντικά σχέδια που περιλαμβάνουν αύξηση των δαπανών.
- Όσοι ενεργοποιούνται στις εκστρατείες ειρήνης, έχουν υποστηρίξει -εδώ και δεκαετίες- ότι ένα εύρωστο και δημιουργικό πρόγραμμα μετασχηματισμού της παραγωγής από στρατιωτική σε πολιτική είναι ζωτικής σημασίας. Αναφέρουν διάφορους λόγους γι' αυτό, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται:
 - η ανηθικότητα της ίδιας της βιομηχανίας όπλων και η καταστρεπτική ικανότητά της.

- οι κίνδυνοι του πολλαπλασιασμού εκείνων που ασχολούνται με το εμπόριο όπλων.
- η ανικανότητα της βιομηχανίας όπλων να ελέγξει τον εαυτό της και τις χρήσεις για τις οποίες διατίθενται τα προϊόντα της.
- η εγγενής σπατάλη και οι σκανδαλωδώς κακές χρήσεις πόρων και ανθρώπινου δυναμικού.
- οι δυνατότητες που θα προέκυπταν από έναν τέτοιο μετασχηματισμό.

Στο κεφάλαιο 5, στην ενότητα βασικών πληροφοριών για την ειρήνη και τη βία, υπάρχουν στατιστικά και πίνακες που είναι σχετικά με αυτήν τη δραστηριότητα.

Φυλλάδια
Κάρτες εξόδων

Τρόφιμα (2000)	Δίδακτρα σχολείου/πανεπιστημίου (2000)	Οικογενειακή ιατρική ασφάλιση (1000)
Νέο αυτοκίνητο (4000)	Μηνιαία δαπάνη για αθλητικές δραστηριότητες (300)	Παιχνίδια (200)
Υπολογιστής (800)	Λαχείο (100)	Ανακαίνιση σπιτιού (400)
Σύστημα συναγερμού (1 500)	Ιμπατισμός (400)	Τρόφιμα (100)
Λογαριασμός νερού (200)	Εκπαιδευμένο σκυλί-φύλακας (400)	Φάρμακα (300)
Μεταφορές (έξοδα βενζίνης, λεωφορείων και τρένων) (400)	Επιστροφές μισθώματος ή υποθηκών (2500)	Δώρο γενεθλίων μητέρας (400)
Επισκευή πλυντηρίου ρούχων (200)	Υλικά σχολείου/πανεπιστημίου ανά μήνα (300)	Προσωπικό πυροβόλο όπλο (400)
Εξοπλισμός ψαρέματος (200)	Νέος ηλεκτρονικός εξοπλισμός για το σπίτι (100)	Λογαριασμός ηλεκτρικού (200)
Νέο μοντέλο πολυθρόνας (700)	Μαθήματα αυτοάμυνας για τη μητέρα και την/τις κόρη/ες (300)	Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου (κινηματογράφος, θέατρο, θεματικά πάρκα) (200)
Συναγερμός αυτοκινήτου (300)	Σαββατοκύριακο σε σπίτι κοντά στη θάλασσα (400)	Προσωπικός αμυντικός εξοπλισμός (παραδείγματος χάριν, σπρέι πιπεριού) (100)
Οικογενειακό γεύμα σε εστιατόριο (100)	Λογαριασμός τηλεφώνου (300)	Οικονομική βοήθεια προς τους παππούδες και τις γιαγιάδες ή προς άλλους συγγενείς (200)
Παιδική κατασκήνωση (200)		

Κάρτα ρόλου γονέα
Κάρτα ρόλου αυταρχικού γονέα

Είστε αυτός/ή που βγάζει το ψωμί της οικογένειας και λόγω αυτού θεωρείτε ότι πρέπει να έχετε τον τελευταίο λόγο στο θέμα των χρημάτων, η γνώμη σας να μετράει περισσότερο από αυτήν του/της συζύγου ή των παιδιών σας, γιατί στο κάτω-κάτω εσείς φέρνετε τα λεφτά στο σπίτι!

Επίσης, θεωρείτε ότι υπάρχει μεγάλο πρόβλημα ανομίας στην πόλη όπου ζείτε. Είναι τόσο επικίνδυνη η ζωή σήμερα!

Επομένως, θέτετε ως την πλέον υψηλή προτεραιότητα την προστασία και την ασφάλεια της οικογένειας, του σπιτιού και της ιδιοκτησίας σας.